

СВІТЛІЙ ПАМ'ЯТІ
ОЛЕКСАНДРА МИКОЛАЙОВИЧА МИРОНЕНКА



11 листопада 2014 р. пішов з життя **Олександр Миколайович Мироненко** – український правознавець, політолог, філософ, історик, доктор філософських наук, дійсний член Української академії політичних наук, член-кореспондент Академії правових наук України.

Олександр Миколайович народився 14 серпня 1942 р. в с. Покровське Веселинівського району Миколаївської області в селянській родині. Його життєвий шлях був сповнений невтомною працею, прагненням духовного й наукового поступу. Цілеспрямованість, постійний пошук досконалості, поєднання принципності й толерантності були глибинними рисами його характеру, якими він передусім завдячував батькам – Миколі Яковичу та Марії Гнатівні – невтомним трударям, сердечним і мудрим наставникам, відданим своїм дітям. Інтелектуальна обдарованість Олександра Миколайовича виявилася ще в дитячі роки, він неодноразово був переможцем районних, міських, обласних та республіканської (1958 р.) олімпіад, закінчив школу із золотою медаллю. Трудову діяльність розпочав слюсарем на суднобудівному заводі у м. Миколаєві (1959–1962 рр.). Після служби в армії працював у комсомольських та партійних органах (1965–1983 рр.).

Закінчив в 1971 р. юридичний факультет Одеського університету, в 1977 р. – Академію суспільних наук у Москві, займався науково-педагогічною діяльністю. У цей період з-під пера О. М. Мироненка виходять перші монографічні праці, десятки брошур, сотні наукових статей, низка наукових статей була опублікована за кордоном. У 1977–2000 рр. О. М. Мироненко неодноразово був удостоєний дипломів і нагород за кращі монографічні видання. У 1988 р. О. М. Мироненко блискуче захистив докторську дисертацію на тему «Глобальні проблеми на межі третього тисячоліття (соціально-політичний аспект)».

У своїх наукових працях та суспільно-політичній діяльності він завжди обстоював громадянську позицію, за що не раз потрапляв «у немилість» до керівництва партійних органів. Громадське визнання плідних результатів діяльності ученого виявилось в численних рецензіях на його праці, опублікованих в Україні, Росії, Польщі, Чехії, Словаччині, Канаді, США та інших країнах.

З 1983 р. працював в Інституті держави і права ім. В. М. Корецького НАН України: старшим науковим співробітником, завідувачем відділу історії держави і права УРСР, історико-політологічних досліджень держави і права України (1988–1996 рр.), головним науковим співробітником (з 1996 р.). У 1994 р. здобув вчене звання професора. У 1997 р. був удостоєний почесного звання заслуженого діяча науки і техніки України.

З 1988 р. – голова секції Ради з координації фундаментальних правових досліджень НАН України. З 1993 р. – член-кореспондент Національної академії правових наук України. З 1994 р. – голова Комісії по вивченню історії українського права при Президії НАН України. У жовтні 1996 р. Верховна Рада України призначила О. М. Мироненка суддею Конституційного Суду України. У 2004 р. він був удостоєний звання Лауреата Державної премії в галузі науки і техніки України. Після завершення строку перебування на виборній державній посаді у 2005 р. повернувся на роботу в Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України на посаду головного наукового співробітника відділу історико-правових досліджень. Деякий час виконував обов'язки ректора Київського університету права НАН України.

Численні праці О. М. Мироненка присвячені проблемам історії держави і права, політичної і правової думки, філософії права і політології. Останнім часом Олександр Миколайович зосередився на вивченні історії становлення і розвитку конституційної юстиції в Україні і світі, досліджував особливості передісторії та історії народження і становлення Конституційного Суду України як єдиного органу конституційної юрисдикції, що гарантує верховенство права і найвищу юридичну силу Конституції України. Досліджував видатний внесок вітчизняних і зарубіжних правознавців у еволюцію ідей конституційної юстиції, у процес започаткування ними європейської моделі конституційної юрисдикції, її концептуальних засад. Аналізував доктринальні і прикладні передумови створення першого в Україні конституційного суду, його організацію, повноваження, порядок діяльності, практику конституційного судочинства, набутий досвід, дискусійні акти, невирішені проблеми й пропонував шляхи їх розв'язання та підвищення ефективності вітчизняного конституційного правосуддя.

Основні праці О. М. Мироненка: індивідуальні монографії «Боротьба за мир і глобальні проблеми сучасності» (1985 р.), «Розв'язання загальнолюдських проблем: перший досвід і гальмівні фактори»

(1986 р.); «Розв'язання проблем ядерної доби» (1989 р., французькою мовою), «Світоч української державності: політико-правовий аналіз діяльності Центральної Ради» (1995 р.), Витоки українського революційного конституціоналізму 1917–1920 рр.: теоретико-методологічний аспект (2002 р.), Конституційний Суд України: історія і сучасність, доктрина і практика (2011 р.); колективні монографії, підручники та енциклопедично-довідкові видання «Політологія» (1992 р.); «Мала енциклопедія етнодержавознавства» (1996 р.), «Історія держави і права України» (т. 1–2, 1996 р.), «Етнос і держава: основи етнодержавознавства» (1996 р.), «Українське державотворення: невitreбуваний потенціал» (1997 р.), «Історико-політичні уроки української державності» (1998 р.); «Юридична енциклопедія» (т. 1–6, 1998–2004 рр.); «Український парламентаризм: історія і сучасність» (1999 р.), «Правова ідеологія і право України на етапі становлення тоталітарного режиму (1929–1941)» (2001 р.), «Джерела української гуманітарної думки» (2002 р.), «Історія вчень про державу і право» (2010 р.).

Високий професіоналізм, творча наснага, невтомна енергія та надзвичайна працездатність Олександра Миколайовича дозволили реалізувати його ідеї у понад 1000 наукових працях. О. М. Мироненко був талановитим педагогом-наставником. Він підготував близько 20 кандидатів і докторів політичних і юридичних наук. Здійснював законопроектну та значну науково-громадську роботу, зокрема входив до багатьох редакційних колегій наукових фахових видань, спеціалізованих вчених рад із захисту дисертацій, науково-консультативних органів тощо.

За свою наукову, державну і громадську діяльність удостоєний багатьох державних нагород і вищих відомчих відзнак, зокрема Почесної грамоти президії НАН України і відзнаки НАН України «За підготовку наукової зміни».

Досвід наукової, науково-громадської та педагогічної діяльності Олександра Миколайовича став у нагоді й ще довго надихатиме багатьох його колег, учнів, соратників, які знали його не тільки як талановитого ученого та принципового, вимогливого і справедливого колегу, а й як турботливого й відданого чоловіка і сім'янина.

Глибокі знання, наполегливість, самовідданість, безкорисливість Олександра Миколайовича назавжди залишаться у пам'яті співробітників Інституту і всіх тих, кому хоч раз довелося працювати з цієї доброзичливою і широю людиною. Світла пам'ять про нього завжди житиме в серцях його колег, рідних, друзів, вдячних сучасників та прихильників його ідей.

*Колектив Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України
Колектив Київського університету права НАН України
Редколегія «Часопису Київського університету права»*